

Як знайти КОШТИ

56

Торік на Рівненщині позитивні зміни відчули громади навіть найвіддаленіших сіл: значно активізувалося вирішення питання встановлення вуличного освітлення у сільських населених пунктах, відремонтовано 725 доріг комунальної власності загальною довжиною 330 кілометрів, відкрито 35 дитячих садків, майже всі загальноосвітні школи під'єднано до мережі Інтернет, постійно проводяться роботи із благоустрою населених пунктів.

Завважмо, це в умовах, коли процес формування місцевих бюджетів централізований, а отже, сільські, селищні ради переважно неспроможні сформувати власні повноцінні кошториси й забезпечити потреби територіальних громад, особливо в утриманні соціальної сфери. В чому ж полягає секрет успіху, де вдається знаходити ресурси для розв'язання нагальних проблем? На ці та низку інших запитань дає відповідь голова Рівненської обласної ради Юрій КІЧАТИЙ:

– Хоча минуло практично тільки півтора року з часу набуття повноважень обласною радою шостого скликання, проте зроблено вже чимало. Одним із пріоритетів діяльності представницького органу краю став пошук шляхів наповнення місцевих бюджетів, насамперед – сільських. На початку каденції я особисто і депутатський корпус усвідомлювали: подолати вже звичний принцип дотаційності сільських рад – нелегке завдання. Однак поставили собі за мету зробити все від нас залежне, щоб показати сільським громадам, як можна наповнювати дохідну частину бюджету.

Відрядно, що слово з ділом на Рівненщині не розійшлося: було розроблено чітку й багатоаспектну систему заходів, скрупульозно впровадження яких дало перші щедрі результати. Звісно, як і в кожній справі, все розпочинається зі здобуття необхідних знань. Для цього щорічно проводимо семінари-наради із сільськими та селищними головами з питань альтернативного наповнення місцевих бюджетів. Цього року, до речі, в такому заході взяв участь Міністр аграрної політики та продовольства України Микола Присяжнюк.

За результатами нарад обласна рада спільно з обласною державною адміністрацією розробляє протокольні доручення, які охоплюють увесь спектр розв'язання актуальних проблем. Зокрема, торік було поставлено завдання паспортизувати всі сміттєзвалища області. Ця робота стимулювала до створення комунальних підприємств у сільських населених пунктах краю. А зрештою, не лише до впорядкування сміттєзвалищ, а й надходження додаткових коштів у місцеві бюджети. Для при-

кладу, на території Бугаївської сільської ради Радивилівського району (голова Валентин Креселюк) створено та функціонує сільське комунальне підприємство, яке, зокрема, надає послуги зі збирання та вивезення побутових відходів. Для потреб підприємства коштом сільського бюджету закуплено трактор, причіп та дробарку для щепи. Після завершення оформлення документації на сміттєзвалище буде укладено угоди з мешканцями, і комунальне підприємство (за дві гривні за місяць з дорослої особи) регулярно вивозитиме сміття. У планах ще й роздільне збирання відходів.

А Малоліубашанська сільська рада Костопільського району (голова Світлана Ковальчук) пішла ще далі, розширивши діяльність сільськогосподарського комунального підприємства «Малоліубашанське». З 2011 року СКП, окрім послуг зі збирання та утилізації твердих побутових відходів, узялося ще й за виdobуток та продаж будівельного піску. Ця діяльність за минулий рік дала місцевому бюджету надходжень на суму 63 501,66 грн.

Схожих позитивних прикладів на Рівненщині є чимало. Саме завдяки таким надходженням до бюджетів і з'явилася можливість благоустроювати населені пункти, вирішувати інші злободенні питання. До речі, до цієї справи активно приєднуються не тільки громади, також налагоджено тісну співпрацю з центрами зайнятості для залучення тимчасово безробітних осіб до виконання оплачуваних громадських робіт, що дає змогу здешевлювати їх вартість.

– Юрію Святославовичу, надійним джерелом наповнення місце-

вих бюджетів, а отже, й поліпшення життя громад є сільськогосподарський сектор, чи не так?

– Так, ми чітко усвідомлюємо, що перспективи виробництва сільськогосподарської продукції насамперед – за великими господарствами. Тож наполегливо працюємо саме в цьому напрямі. Але, з огляду на специфіку поліського регіону, намагаємося, як то кажуть, працювати на два фронти: розбудовувати великі підприємства й водночас серйозно підтримувати малого товаровиробника, який вирощує і поки що утримує 99,6 тисячі корів проти 15,8 тисячі в інших господарствах. 90% обсягів виробництва молока зосереджено в руках селянина. І саме від нього залежить не тільки продовольча безпека країни, а й можливість наповнення бюджетів.

Тож цьогоріч беремо курс на укладання сільськими радами договорів із заготівельними організаціями, приватними підприємцями про задачу населенням територіальної громади молока, яєць, м'ясної продукції, овочів та фруктів. Ще один аспект – налагодження системи прямих поставок до освітніх, соціальних та лікарняних закладів сільськогосподарської продукції приватних господарств, об'єднаних у кооперативи, сільськогосподарські спілки або сімейні ферми. Це означає, що, оминаючи посередників, продукція з поля за договорами надходитиме в зазначені установи. Наслідком такої роботи стане не тільки забезпечення справедливої ціни для виробників сільськогосподарської продукції, а й додаткових надходжень до бюджетів сільських рад. Уже маємо досвід, коли за такими угодами за кожний зданий населенням літр молока сіль-

ська рада отримує одну-дві копійки доходу до бюджету.

– До річ, маєте досвід і в облаштуванні пасовищ та сінокосів...

– Так, в області їх загальна площа сягає 192 тисяч гектарів, що становить 22 відсотки у структурі сільськогосподарських угідь. Саме пасовища завдяки збалансуванню кормової бази безпосередньо впливають на якість тваринницької продукції. Зважаючи на те, що на Рівненщині є значні площі природних кормових угідь, більшість яких потребує поверхневого та докорінного поліпшення, та беручи до уваги, що північна частина краю має статус радіоактивно забрудненої внаслідок аварії на ЧАЕС, для нашої області це питання є надто актуальним.

Тому, створюючи такі пасовища, органи місцевого самоврядування краю намагаються залучати не тільки бюджетні кошти, кошти молокозаводів, що заготовляють молоко на території сільської ради, а й ресурси грантових програм. Наприклад, торік було підготовлено й подано на всеукраїнський конкурс проєктів та програм розвитку місцевого самоврядування проєкт «Реабілітація забруднених територій в межах Рокитнівської сільської ради Рокитнівського району та Перебродівської сільської ради Дубровицького району Рівненської області», який, серед іншого, передбачав облаштування громадських пасовищ. Приємно сказати, що він дістав схвалення конкурсної ради. Тож нинішнього року на проведення таких робіт область отримає тільки з державного бюджету 490 тисяч гривень.

Наступним кроком, як уже зазначалося, є створення громадами сільськогосподарських обслуговувачих кооперативів, сільськогосподарських спілок та сімейних ферм. Проте в цьому напрямі є кілька проблемних питань, на яких обласна рада постійно зосереджує увагу керівництва держави.

По-перше, потрібно відновити дію Постанови Кабінету Міністрів України № 557 від 3 червня 2002 року «Про цільову програму підтримки розвитку СОК на період до 2015 року» та надання кооперативам статусу неприбуткових. По-друге, є нагальна потреба на державному рівні розглянути питання про зарахування трудового стажу працівникам міні-ферм, тобто людям, які утримують п'ять і більше корів. Адже нині багато з них, щоденно тяжко працюючи на землі, мають офіційний статус безробітних. Також необхідно повернутися до питання державної регуляції мінімальної закупівельної ціни на молоко. Адже ми регулюємо ціни майже на всі товари, окрім молока. Вирішення цього питання, на мою думку, може стати істотною підмогою для наявних кооперативів та мотивацією створення нових.

– Сьогодні на вустах усіх українців земельні питання...

– Скажу так, уміле використання земельних ресурсів – ще одне джерело надходжень до бюджетів, на що також націлює сільських голів обласна рада. Це, зокрема, проведення повторної нормативної грошової оцінки земель населених пунктів. Наприклад, на території Горбаківської сільської ради Гоцького району (голова Володимир Бойко) надходження від плати за землю у 2008 році становили 79 тисяч 149 гривень, а після проведення повторної нормативної грошової оцінки – 171 тисячу 380 гривень. Залучаємо й таке джерело надходжень до бюджетів, як проведення аукціонів з продажу або оренди земельних ділянок. Приміром, на території Озерської сільської ради Володимирецького району (голова Микола Макарчук) продано у власність земельну ділянку площею 130 квадратних метрів для будівництва та обслуговування закладу торгівлі: за стартової ціни 8093 гривні вартість її продажу зросла в 11 разів і становила 90000 гривень.

У контексті цього нас дуже хвилює питання запровадження ринку землі. Структура земель у державі неоднорідна, тож поліська земля, яка переважно є малопродуктивною, не може конкурувати з ланамі Центральної України. Наші паї просто не купуватимуть. Розв'язання цього питання, на мою думку, полягає у прийнятті закону України «Про статус поліських земель». Вважаю, що саме держава повинна здійснити викуп таких малопродуктивних паїв.

– Юрію Святославовичу, галузь культури на селі, яка на перший погляд не надто асоціюється із наповненням бюджету, а сама потребує підтримки, хоч як дивно, на Рівненщині теж зуміли долучити до комплексу згаданих заходів.

– Так, і це завдяки створенню так званих культурно-дозвільних комплексів. За вмілої організації роботи, зокрема із використанням нетипових приміщень, і ця галузь може сприяти фінансовій самостійності рад. Для прикладу, раціонально налагоджено функціонування культурно-дозвільного комплексу на території Друхівської сільської ради (голова Раїса Мудра). Він розміщений у переобладнаних, не типових для закладів такого типу приміщеннях. До нього входять: Друхівський сільський клуб; місцеві публічно-шкільна бібліотека-філія та загальноосвітня школа I–III ступенів, СФГ «Сергіївка», стаціонарне відділення територіального центру з обслуговування самотніх; Друхівська амбулаторія загальної практики (сімейної) медицини; дошкільний навчальний заклад ясла-садок «Мальвіна». Всі приміщення КДК газифіковано й відремонтовано. За підсумками

Каплиця Новомалинського замку

2011 року надходження від функціонування комплексу становили понад 6 тисяч гривень.

Звичайно, важливу роль у додатковому наповненні бюджетів відіграє й так звана проєктна діяльність. На це обласна рада звертає особливу увагу. Зокрема, на базі виконавчого апарату створено консультативно-методичну раду зі сприяння розвитку територіальних громад та інвестиційної діяльності в сільській місцевості. Основним її завданням є надання допомоги в підготовці грантових проєктів. Також позитивний результат дає діяльність ресурсних центрів з підготовки грантових проєктів, створених на базі районних рад. Результатом таких цілеспрямованих зусиль є те, що Рівненщина посіла третє місце серед усіх областей за кількістю виграних проєктів на всеукраїнському конкурсі проєктів та програм розвитку місцевого самоврядування. Варто зазначити й те, що на теренах області вже тривалий час проводиться щорічний конкурс проєктів розвитку територіальних громад краю.

Звісно, кожний окремий вид діяльності приносить і незначні надходження до бюджетів, проте загалом вони дають можливість робити багато добрих справ на благо місцевих громад. Головне, що ми у своїй повсякденній діяльності намагаємося дотримуватися основного принципу місцевого самоврядування, який полягає у безпосередній участі громади в облаштуванні свого життєвого середовища. Адже створене спільними зусиллями формує колективну відповідальність, повагу одне до одного всіх членів громад.

Розмову вів Василь БУРЧЕНЯ.